

เรื่องการวางแผนการศึกษา และ วิปฏิบัติคนให้ประสบความสำเร็จได้เป็นเนติบัณฑิตไทย

การจะทำอะไรก็แล้วแต่ ถ้าเราต้องการประสบความสำเร็จ ตามที่มุ่งหวังไว้ก่อนอื่นเราต้องมีการวางแผนเสียก่อน และก็ปฏิบัติให้เป็นไปตามแผน เมื่อปฏิบัติตามแผนแล้วเราก็ต้องติดตามประเมินผลว่า ที่เราปฏิบัติตามแผนนั้นแล้ว มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง หรือไม่อย่างไร เพื่อนำมาปรับปรุงแผนให้ดีขึ้น และนำไปสู่ความสำเร็จในที่สุด

การศึกษาก็เช่นเดียวกัน ก่อนที่เราจะเริ่มศึกษาเราก็ต้องวางแผน เสียก่อนว่าเรา จะศึกษาอย่างไรจะอ่านตัวบทแค่ไหนเมื่อใด จะอ่านคำพิพากษาแค่ไหนอย่างไร เมื่อใด จะต้องฝึกเขียนตอบ อย่างไร เมื่อใด และ ก่อนที่จะมีการวางแผนการศึกษานี้ สิ่งแรกที่ต้องทำก่อนเรื่องอื่นๆ ก็คือเราต้องทราบกติกากการตัดสินว่าอย่างไร จึงจะถือว่าสอบได้ และหลักเกณฑ์การให้คะแนนนั้น ท่านอาจารย์ใช้หลักเกณฑ์ อย่างไร ซึ่งกติกากและ หลักเกณฑ์การให้คะแนนนั้นได้กล่าวไว้ ในตอนแรกแล้วนั้น เพื่อที่เราจะได้ นำมาวางแผนการศึกษา ได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

หลักเกณฑ์การตัดสินว่าสอบได้หรือไม่

ผู้สอบข้อเขียนในแต่ละภาค จะต้องได้คะแนนไม่ต่ำกว่า ร้อยละ ๕๐ ของแต่ละกลุ่มวิชาจึงจะถือว่าสอบข้อเขียน ในกลุ่มวิชานั้นได้เมื่อสอบได้ในกลุ่มวิชาใดแล้ว ก็ไม่ต้องสอบในกลุ่มวิชานั้นอีก ถึงแม้ว่าจะสอบได้คะแนนไม่ถึงร้อยละห้าสิบในอีกกลุ่มวิชาหนึ่งก็ตาม และเมื่อสอบได้ทั้งสองกลุ่มวิชาของภาคแล้ว จึงจะถือว่าสอบภาคนั้นได้ผู้เขาสอบข้อเขียนภาคใดได้แล้วก็ไม่ต้องสอบภาคนั้นอีก แม้ว่าจะสอบข้อเขียนอีกภาคหนึ่งไม่ได้ แต่ยังไม่มียุติเขาสอบปากเปล่าจนกว่าจะสอบข้อเขียนได้ทั้งสองภาค และจะถือว่าสอบความรู้ชั้นเนติบัณฑิต ได้ ก็ต่อเมื่อสอบปากเปล่าผ่านแล้ว

การให้คะแนนของกรรมการผู้ตรวจข้อสอบข้อสอบ ในแต่ละภาคจะแบ่งเป็น ๒ กลุ่มวิชากลุ่มวิชาละ ๑๐ ข้อ ข้อละ ๑๐ คะแนนการให้คะแนนจะถูกแบ่งออกเป็นประเด็น ๆ ละ ๑ ถึง ๕ คะแนนขึ้นอยู่กับว่าประเด็นนั้นๆ มีข้อกฎหมายมากน้อยเพียงใด และ ข้อสอบข้อนั้นมีประเด็นที่ต้องตอบมากน้อย เพียงใด ซึ่งส่วนมากแล้วข้อสอบของสำนักอบรมฯ ของเนติบัณฑิตยสถานี้ จะมีประเด็นที่ต้องตอบอย่างน้อย ๓ ประเด็นขึ้นไป ดังนั้น ในการทำข้อสอบทุกครั้งต้องตรวจดูอย่างละเอียดรอบครอบ ว่าในคำถามนั้นถามเรื่องอะไร มีประเด็นที่ต้องตอบอะไรบ้าง และตอบให้ครบทุกประเด็น เพราะส่วนใหญ่ที่บอกว่าทำข้อสอบได้ แต่ผลสอบออกมาปรากฏว่าสอบตกนั้น ก็เพราะตอบได้จริงแต่ตอบแค่ประเด็นเดียวไม่ได้ตอบประเด็นอื่น ๆ ด้วย ไม่ว่าจะเพราะไม่เห็นประเด็น หรือเห็นว่าเป็นประเด็นเล็กๆ น้อยๆ ที่ทุกคนน่าจะจะต้องรู้อยู่แล้ว ข้อสอบไม่น่า จะต้องการให้ตอบลงไปด้วย จึงไม่เขียนตอบประเด็นนั้นลงไปด้วย หรือจะเป็นเพราะเหตุผลใดก็ตาม ผลก็คือได้คะแนนเฉพาะ ประเด็นที่ตอบเท่านั้น ถ้าหากคำตอบบอกว่าถ้าตอบถูกประเด็นนี้ให้ ๒ คะแนน ให้ท่านเขียนได้ดี เลิศ

ประเสริฐศรีแคไหน ท่านก็จะไม่มีทางได้เกิน ๒ คะแนน ส่วนประเด็นอื่น ๆ อาจจะประเด็นละ ๒ ถึง ๓ คะแนน ท่านไม่ได้ตอบท่านก็จะไม่ได้คะแนนในประเด็นนั้นๆ เลย ผลก็คือข้อนี้ท่านได้คะแนนไม่ถึง ๕ คะแนน ก็คือสอบตกในข้อนี้แล้ว

ซึ่งการให้คะแนนนั้นท่านอาจารย์จะให้คะแนนก็ต่อเมื่อมีการเขียนหลักกฎหมายในเรื่องนั้นตามคำถาม และก็มีกรวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงที่คำถามให้มา และ สรุปว่าผลจะเป็นอย่างไร ถ้าข้อเท็จจริงเป็นตามคำถาม ถ้าท่านตอบแต่ผล โดยไม่มีการเขียนหลักกฎหมายในเรื่องนั้นๆ เลย ท่านไม่มีทางที่จะได้คะแนนเลย โดยในการเขียนตอบนั้นขอแนะนำว่าอย่า ใช้วิธีเขียนวางหลักกฎหมายก่อน แล้วเขียนข้อเท็จจริงแล้วมาเขียนสรุปในตอนท้าย เหมือนอย่างสมัยที่ท่านเรียนระดับปริญญาตรี เพราะถ้าท่านใช้วิธีนี้แล้ว ไม่มีทางที่ท่านจะทำข้อสอบได้ทันเวลา ๔ ชั่วโมงได้ ขอแนะนำให้ท่านฝึกเขียนตอบโดยเขียนข้อเท็จจริงตามปัญหา ในข้อสอบปนไปกับหลักกฎหมายในเรื่องนั้นเลย และสรุปว่า ดังนั้น ผลเป็นอย่างไร ถ้าท่านฝึกเขียนตอบวิธีนี้ จนชำนาญแล้ว ท่านจะไม่มีปัญหาเรื่องทำข้อสอบไม่ทันอย่างแน่นอน ในทางตรงกันข้ามท่านกับจะมีเวลาเหลือที่จะตรวจทานว่ามีการเขียนขาดตกบกพร่องอย่างไร หรือไม่ ก่อนที่จะส่งสมุดคำตอบต่อกรรมการคุมสอบ (วิธีการฝึกเขียนตอบข้อสอบ และตัวอย่างโดยละเอียดจะได้นำมาลงในโอกาสต่อไป)

การออกข้อสอบ

ภาคหนึ่ง

๑. กฎหมายอาญา กฎหมายแรงงาน กฎหมายภาษีอากร กฎหมายรัฐธรรมนูญ และ กฎหมายปกครองรวม ๑๐ ข้อ โดยจะออกเป็นข้อสอบกฎหมายอาญา ๖ ข้อ กฎหมายภาษีอากร กฎหมายแรงงาน กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายปกครองวิชาละ ๑ ข้อ นั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ จะเป็นคำถามกฎหมายอาญาที่ถามเกี่ยวกับมาตรา ๑ ถึง มาตรา ๕๘ และ มาตรา ๑๐๗ ถึง มาตรา ๒๐๘

ข้อ ๒ และข้อ ๓ จะเป็นคำถามกฎหมายอาญาที่ถามเกี่ยวกับมาตรา ๕๙ ถึง มาตรา ๑๐๖

ข้อ ๔ จะเป็นคำถามกฎหมายอาญาที่ถามเกี่ยวกับมาตรา ๒๐๙ ถึงมาตรา ๒๘๗

ข้อ ๕ และข้อ ๖ จะเป็นคำถามกฎหมายอาญาที่ถามเกี่ยวกับมาตรา ๒๘๘ ถึง มาตรา ๓๖๖

ข้อ ๗ จะเป็นคำถามเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร

ข้อ ๘ จะเป็นคำถามเกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน

ข้อ ๙ จะเป็นคำถามเกี่ยวกับกฎหมายรัฐธรรมนูญ

ข้อ ๑๐ จะเป็นคำถามเกี่ยวกับกฎหมายปกครอง

๒. กฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา และ กฎหมายการค้า

ระหว่างประเทศ รวม ๑๐ ข้อ โดยจะออกเป็นข้อสอบ กฎหมายแพ่งฯ ๘ ข้อ กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ๑ ข้อ และกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ๑ ข้อ นั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ จะเป็นคำถามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ถามเกี่ยวกับเรื่อง ทรัพย์ - ที่ดิน มาตรา ๑๓๗ ถึง มาตรา ๑๔๘ และ มาตรา ๑๒๕๘ ถึง มาตรา ๑๔๓๔

ข้อ ๒ และข้อ ๓ จะเป็นคำถามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ถามเกี่ยวกับเรื่อง นิติกรรม สัญญา หนี้ และละเมิด มาตรา ๑๔๕ ถึงมาตรา ๑๕๓/๓๕ มาตรา ๑๕๔ ถึง มาตรา ๓๕๓ มาตรา๓๕๔ ถึงมาตรา ๓๕๔ และมาตรา ๔๒๐ ถึงมาตรา ๔๔๘

ข้อ ๔ จะเป็นคำถามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ถามเกี่ยวกับเรื่อง ซื่อขาย เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ มาตรา ๔๕๓ ถึง มาตรา ๕๗๔

ข้อ ๕ จะเป็นคำถามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ถามเกี่ยวกับเรื่อง ยืม ค้ำประกัน จำนอง จำนำ มาตรา ๖๔๐ ถึง มาตรา ๗๖๕

ข้อ ๖ จะเป็นคำถามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ถามเกี่ยวกับเรื่อง ตัวแทน ประกันภัย ตัวเงิน มาตรา ๗๕๗ ถึง มาตรา ๑๐๐๕

ข้อ ๗ จะเป็นคำถามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ถามเกี่ยวกับเรื่อง ห้างหุ้นส่วน บริษัท มาตรา ๑๐๑๒ ถึง มาตรา ๑๒๗๓

ข้อ ๘ จะเป็นคำถามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ถามเกี่ยวกับเรื่อง ครอบครัว มรดกมาตรา ๑๔๓๕ ถึง มาตรา ๑๗๕๕

ข้อ ๙ จะเป็นคำถามกฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ที่ถามเกี่ยวกับเรื่อง พระราชบัญญัติการรับขนของทางทะเล พระราชบัญญัติการขจัดกันแห่งกฎหมาย อินโคโนม เลตเตอร์ออฟเครดิต และประกันภัยทางทะเล

ข้อ ๑๐ จะเป็นคำถามกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา ที่ถามเกี่ยวกับเรื่อง พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์
พระราชบัญญัติสิทธิบัตรฯ และ พระราชบัญญัติเครื่องหมายการค้า

ภาคสอง

๑. กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายล้มละลาย ระบบศาล และพระธรรมนูญ
ศาลยุติธรรม รวม ๑๐ ข้อ โดยจะออกข้อสอบ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๗ ข้อ กฎหมายล้มละลาย ๒ ข้อ
ระบบศาลและพระธรรมนูญศาลยุติธรรมฯ ๑ ข้อ นั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ และข้อ ๒ จะเป็นคำถามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ เกี่ยวกับเรื่องบททั่วไป มาตรา ๑
ถึง มาตรา ๘๓ อัญญัติ และมาตรา ๑๓๑ ถึงมาตรา ๑๖๕

ข้อ ๓ และข้อ ๔ จะเป็นคำถามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๒ แบ่งเป็นสองส่วน ส่วนแรกเกี่ยวกับเรื่องคำฟ้อง คำให้การ ฟ้องแย้ง แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง แก้ไขคำให้การ และการชี้สองสถาน กลุ่มนี้จะออกเป็นข้อสอบ ๑ ข้อ และ ส่วนที่สองเกี่ยวกับคดีโมฆะ กบคดีไม่มีข้อยุ่งยาก มาตรา ๑๘๕ ถึงมาตรา ๑๘๖ และการพิจารณาโดยขาดนัด มาตรา ๑๘๗ ถึงมาตรา ๒๒๒ ส่วนเรื่องอนุญาตตุลาการ ไม่มีการนำมาออกข้อสอบ (ไม่ต้องไปดู)

ข้อ ๕ จะเป็นคำถามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๓ เกี่ยวกับเรื่อง อุทธรณ์ ฎีกา มาตรา ๒๒๓ ถึง
มาตรา ๒๕๒

ข้อ ๖ และข้อ ๗ จะเป็นคำถามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ เกี่ยวกับเรื่องวิธีการชั่วคราว ก่อน
พิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษา มาตรา ๒๕๓ ถึง มาตรา ๓๒๓

ข้อ ๘ จะเป็นคำถามกฎหมายล้มละลาย เกี่ยวกับเรื่องฟื้นฟูกิจการ

ข้อ ๙ จะเป็นคำถามกฎหมายล้มละลาย เกี่ยวกับเรื่องล้มละลาย

ข้อ ๑๐ จะเป็นคำถามกฎหมายระบบศาล และ พระธรรมนูญศาลยุติธรรม

๒. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม กฎหมายพยานหลักฐาน
ว่าความ และการถามพยาน การจัดทำเอกสารทางกฎหมาย รวม ๑๐ ข้อ โดยจะออกข้อสอบ กฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา ๕ ข้อ สิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม ๑ ข้อ กฎหมายพยานหลักฐาน ๒ ข้อ วิชาว่าความ

และการถามพยาน ๑ ข้อ และการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย๑ข้อ นั้น มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ถึง ข้อ ๓ จะเป็นคำถามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๑ - ภาค ๒ เกี่ยวกับเรื่อง หลักทั่วไป
อำนาจพนักงานสอบสวนและศาล การฟ้องคดีอาญาและคดีแพ่ง หมายเรียกและหมายอาญา การสอบสวน มาตรา ๑
ถึง มาตรา ๑๕๖

ข้อ ๔ และ ข้อ ๕ จะเป็นคำถามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๓ - ภาค ๔ เกี่ยวกับเรื่อง
วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น การฟ้องคดี และไต่สวนมูลฟ้อง การพิจารณา คำพิพากษาและคำสั่งมาตรา ๑๕๗ ถึง
มาตรา ๑๕๒ เรื่องอุทธรณ์ ฎีกามาตรา ๑๕๓ ถึง มาตรา ๒๒๕

ข้อ ๖ จะเป็นคำถามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
และกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนในกระบวนการยุติธรรม

ข้อ ๗ และ ข้อ ๘ จะเป็นคำถามกฎหมายพยานหลักฐาน ซึ่งมักจะแบ่งเป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่ง ๑ ข้อ
พยานหลักฐานในคดีอาญา ๑ ข้อ

ข้อ ๙ จะเป็นคำถามเกี่ยวกับวิชาว่าความ และการถามพยาน ซึ่งมักจะเป็นการให้ร่างคำฟ้อง คำร้อง คำขอ
คำแถลง คำให้การ ร้องขอดำเนินคดีอย่างคนอนาถา เป็นต้น

ข้อ ๑๐ จะเป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย เช่นการร่างสัญญา การร่างกฎหมาย
การให้คำปรึกษาทางกฎหมายเป็นหนังสือ เป็นต้น

การวางแผนการศึกษา

การวางแผนการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย คือสอบไล่ได้ ได้เป็นเนติบัณฑิตไทยนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว แต่ก็ยังมีสิ่งที่สำคัญกว่าการวางแผนอีก นั่นก็คือ การปฏิบัติตามแผน เพราะหากเราวางแผนมาเป็นอย่างดีแล้ว แต่ไม่มีวินัยในการที่จะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้แล้ว ย่อมไม่มีทางที่จะประสบความสำเร็จไปได้ ดังนั้นก่อนที่จะได้กล่าวถึงการวางแผนต่อไป ผู้จัดทำ ขออย่าให้ท่านทั้งหลาย ได้เห็นความสำคัญของการมีวินัยในการปฏิบัติให้เป็นไปตามแผนที่ได้วางไว้อย่างเคร่งครัดด้วย

แผนการศึกษานั้น ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญดังต่อไปนี้คือ

๑. **ต้องรู้เขา** คือ ต้องศึกษาหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เสียก่อนว่าเป็นอย่างไร มีการเรียนการสอนอย่างไร มีการสอบอย่างไร การให้คะแนนเป็นอย่างไร ซึ่งผู้จัดทำได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น

๒. **ต้องรู้เรา** คือ เมื่อเราทราบถึง หลักสูตร การเรียนการสอน การสอบ การให้คะแนนแล้ว สิ่งต่อไปเราต้องสำรวจในส่วนของตัวเองว่า ตัวเรานั้นในแต่ละวันจะมีเวลาให้กับ การศึกษามากน้อยเพียงใด ซึ่งในแต่ละคนนั้นย่อมมีไม่เท่ากันอย่างแน่นอน บางคนมีเวลาตลอดทั้งวัน เพราะยังไม่ได้ทำงานและมีพ่อแม่ผู้ปกครองส่งเสียเงินทองให้เล่าเรียน แต่บางคนต้องทำงานทั้งวัน จะได้หยุดก็เพียงวันอาทิตย์ วันเดียวซึ่งก็ต้องทำธุระส่วนตัว เช่น ซักผ้า รีดผ้า เป็นต้น และที่หนักไปกว่านั้นบางคนนอกจากต้องทำงานทั้งวันแล้ว ต้องดูแลคนในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็น ภรรยา สามี บิดามารดา บุตร ธิดา รวมทั้งปัญหาภาระต่าง ๆ มากมาย จนไม่มีเวลาแม้แต่จะคิดหยิบหนังสือมาอ่านเสียด้วยซ้ำ

ดังนั้นเมื่อทุกท่านมีเวลาไม่เท่ากัน

แต่ทุกท่านมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเพื่อให้มีความรู้มากพอที่จะนำไปสอบเท่า ๆ กัน

และหลักเกณฑ์การให้คะแนน ก็เป็นหลักเกณฑ์เดียวกัน จึงต้องมีการหาวิธีแก้ไขเพื่อชดเชย ในส่วนที่เสียเปรียบในเรื่องเวลา เสียก่อนเป็นประการแรกนั่นก็คือ เมื่อไม่มีเวลามากพอ ก็ต้องแบ่งเวลาจากกิจวัตรประจำวัน มาอย่างละเล็กละน้อย เช่น เข้าห้องน้ำให้เร็วขึ้น อาบน้ำให้เร็วขึ้น ใช้เวลากับการสังสรรค์ให้น้อยลง ไม่เสียเวลาไปกับเรื่องไร้สาระ ดันให้เขากว่าเดิม นอนดึกกว่าเดิม ผู้จัดทำเชื่อว่าเมื่อทำเช่นนี้ได้แล้ว อย่างน้อยสำหรับผู้ที่เคยบอกว่า ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ ก็จะมีเวลาอ่านหนังสือวันละอย่างน้อย ๒ ชั่วโมง

๓. **ต้องเพิ่มพูนความรู้** ซึ่งเวลาวันละประมาณ ๒ ชั่วโมงนั้น ก็ไม่น่าจะเพียงพอที่จะอ่านหนังสือรวมคำบรรยายซึ่งออกทุก ๆ สัปดาห์ และมีถึง สองสามร้อยหน้าโดยประมาณ ได้ทัน เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็เป็นความจำเป็นอีกเช่นกันที่จะต้องหาแหล่งความรู้ แนวคำพิพากษาฎีกาที่เกี่ยวข้อง กับเนื้อหาวิชา ที่ได้มีการสรุปและย่อเนื้อหาให้กระชับรัด และใช้เวลาในการอ่านน้อยลงเพื่อให้พร้อมก่อนที่จะถึงกำหนดเวลาสอบ เพราะเมื่อเราอ่านหนังสือได้ทันได้อ่านครบถ้วนครอบคลุมเนื้อหา ที่ท่านอาจารย์จะนำมาออกเป็นข้อสอบแล้ว เราก็ย่อมจะมีความมั่นใจ ในการสอบมากกว่าการที่เราอ่านคำบรรยายโดยละเอียด หรืออ่านตำราโดยละเอียด แต่อ่านไม่ทันไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่อาจจะนำไปออกสอบได้ เราก็จะขาดความมั่นใจ และถ้าข้อสอบที่ออกมานั้น

ไปออกในเรื่องที่เราอ่านไปยังไม่ถึง หรืออ่านไม่ทัน จะเกิดปัญหาไม่ทราบว่าจะสอบถามเรื่องอะไรได้ ซึ่งก็คือท่านไม่สามารถที่จะได้คะแนนจากข้อสอบข้อนั้นได้เลย (แต่ต้องไม่ใช่การอ่านหนังสือแบบเก็งข้อสอบซึ่งผู้จัดทำไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง แต่ถ้าจะเป็นการเน้นในเรื่องที่เห็นว่า เป็นฎีกาที่ท่านอาจารย์ได้ย่ำว่าเป็นฎีกาที่น่าสนใจแล้ว อย่างนี้ ไปค้นคว้าหาเหตุผลในคำพิพากษาฎีกานั้นว่าเหตุใดศาลฎีกาจึงได้ตัดสินเช่นนั้น และศาลฎีกาใช้หลักกฎหมายในเรื่องใดมาวินิจฉัย เพื่อให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น หากข้อสอบออกมาในประเด็นนั้น ๆ เราจะได้ไม่พลาดโอกาสที่จะทำคะแนนให้ได้) ดังนั้นสำหรับท่านที่มีเวลามาก ๆ นั้นผู้จัดทำขอเอาไว้อีกว่าในตอนท้าย ส่วนตอนนี้นั้นขอกล่าวถึงผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาก่อน คือ เมื่อท่านได้จัดระบบภาระกิจ

หรือกิจวัตรประจำวันของท่านให้มีเวลาสำหรับการอ่านหนังสือได้ประมาณวันละ ๒ ชั่วโมง แล้ว ขั้นตอนต่อไปท่านต้องรู้ตัวท่านเองก่อนว่าภายในเวลา ๒ ชั่วโมงอันมีค่าของท่านนั้น ท่านสามารถที่จะอ่านหนังสืออย่างใดความรู้และความเข้าใจ รวมทั้งจดจำไปใช้ในวันข้างหน้าได้ด้วยนั้น ท่านอ่านได้ประมาณกี่หน้า และใน ๑ สัปดาห์ ซึ่งก็จะมีเวลาประมาณสัปดาห์ละ ๑๐ ถึง ๑๒ ชั่วโมง (ซึ่งหักส่วนที่อาจจะมิธุระสำคัญ) ซึ่งผู้จัดทำเชื่อว่าไม่น่าจะอ่านได้เกินสัปดาห์ละ ๑๕๐ หน้าเป็นอย่างมาก (อ่านอย่างใดความรู้ความเข้าใจและจดจำไปใช้ได้) ดังนั้นผู้จัดทำจึงได้พยายามจัดทำเอกสาร สรุปหลักกฎหมาย และแนวคำพิพากษาฎีกาขึ้นมาเพื่อให้ผู้ที่ไม่มีเวลาได้มีโอกาสที่จะอ่านหนังสือได้ทัน โดยได้ความรู้ และครอบคลุมเนื้อหา ที่อาจนำมาออกข้อสอบได้ ก่อนที่จะถึงกำหนดสอบ เพราะมีเวลานั้นแล้วท่านทั้งหลายเหล่านี้ จะไม่มีทางที่จะสอบผ่านเป็นเนติบัณฑิตไปได้เลย เนื่องจากว่า ไม่มีทางที่จะอ่านคำบรรยายได้ทัน เพราะมีจำนวนมากจริงๆ และยังท่านที่อยู่ต่างจังหวัด และเป็นจังหวัดที่ไม่มีศูนย์ที่รับการถ่ายทอดสัญญาณเสียง และภาพ การบรรยายด้วย แล้วจึงไม่มีทางเป็นไปได้เลยที่จะสอบผ่านได้

สำหรับผู้ที่มีเวลามาก ๆ นั้น ผู้จัดทำขอแนะนำให้ท่านเพิ่มพูนความรู้ โดยการเข้าฟังการบรรยายหรืออ่านจากรวมคำบรรยายของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา และ ทบทวนตัวบทควบคู่กันไป โดย ทำสรุปของแต่ละเรื่องที่ท่านได้อ่านไปแล้ว เพื่อเป็นการตรวจสอบตัวท่านเองว่าท่านมีความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด และเพื่อประโยชน์ในการที่ท่านจะได้อ่านสรุปที่ท่านเป็นผู้จัดทำเองก่อนสอบอีก เพราะเมื่อทำเป็นสรุปไว้แล้วท่านจะใช้เวลาในการทบทวนน้อยกว่าการที่จะมาอ่านใหม่อีกทีหนึ่ง ซึ่งแทบจะเป็นไปไม่ได้เลย

๔. ต้องแสดงความรู้ออกมาให้ได้ เมื่อทุกท่าน ได้มีการเพิ่มพูนความรู้มากพอ

ถึงระดับที่สามารถสอบได้เป็นเนติบัณฑิตไทยแล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุดในแผนการศึกษานี้ก็คือ การแสดงความรู้ ออกมาในสมุดคำตอบ เพื่อให้กรรมการผู้ตรวจข้อสอบเห็นว่า ท่านมีความรู้ในเรื่องที่คำถามตาม ข้อสอบนั้นถามมากน้อยเพียงใด การแสดงความรู้ต้องใช้วิธีการเขียนเท่านั้น ซึ่งแม้ท่านจะมีความรู้ ในเรื่องนั้นๆ มากเพียงใดก็ตามแต่ถ้าท่านไม่สามารถที่จะเขียนอธิบายออกมาให้ท่านอาจารย์ผู้ตรวจข้อสอบเข้าใจ และเห็นว่าท่านมีความรู้ในเรื่องนั้น ๆ แล้ว การที่ท่านจะได้คะแนนก็เป็นเรื่องยาก

ดังนั้นผู้จัดทำขอเน้นย้ำใน เรื่องการฝึกเขียนคำตอบนี้ เพราะจะช่วยแก้ปัญหาการทำข้อสอบไม่

ทันด้วย เนื่องจากสาเหตุที่นักศึกษาทำข้อสอบไม่ทันนั้น ก็เพราะส่วนใหญ่จะไปห่วงแต่เรื่องการอ่านหนังสือ
เกรงว่าจะอ่านไม่ทัน จึงเอาแต่มูมานะอ่านอย่างเดียว ไม่ค่อยจะสนใจในเรื่องการฝึกเขียนตอบนี้ เมื่อถึง
เวลาสอบจึงไม่รู้ว่าจะเริ่มต้นเขียนอะไรก่อน ไม่มีการวางโครงสร้างของคำตอบเอาไว้ในใจ จึงใช้วิธีเดิมๆ
ที่ใช้ในสมัยเรียนระดับปริญญาตรี คือ วางหลักกฎหมายซึ่งข้อสอบของสำนักอบรมฯ นี้ จะมีอย่างน้อย
สามประเด็นขึ้นไป ซึ่งถ้ามีการวางหลักกฎหมาย และเป็นการวางลักษณะที่ยกมาวางทั้งมาตราในทุกๆ
ประเด็นแล้ว จะทำให้เสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์อย่างยิ่ง และทำให้เกิดความสับสน และวุ่นวายใน ตอนที่
จะต้องวินิจฉัยขอเท็จจริงประกอบกับหลักกฎหมายรวมทั้งจะทำให้เสียเวลามากขึ้นไปอีกในกรณีที่ เมื่อเขียน
คำตอบในส่วนวินิจฉัยแล้ว ก็ต้องมาเขียนหลักกฎหมายซึ่งได้เขียนไว้แล้วครั้งหนึ่งซ้ำอีก ซึ่งเป็นการทำผิด
อย่างมหันต์ เสียเวลาโดยใช่เหตุอย่างยิ่ง